

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Прудивус В.Г., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: К.Ю.Н., доцент кафедри господарсько -правових дисциплін ННІПП НАВС Борцевич П.С.

Дослідження проблем правового регулювання діяльності акціонерних товариств у сучасних умовах надзвичайно актуальні. З моменту прийняття в 1991 р. Закону України «Про господарські товариства» минуло понад двадцять років. За цей період виникло чимало проблем практичного та теоретичного значення. Багатогранна діяльність акціонерних товариств, як суб'єктів підприємницької діяльності, на сьогодні врегульована численними підзаконними нормативними актами, Господарським кодексом, та Законом України «Про акціонерні товариства».

Дослідженню окремих питань діяльності акціонерного товариства присвячені наукові розробки вчених-цивілістів: Кашаніної Т.В.; Спасібо - Фатєєвої І.В.; питання власності акціонерного товариства та права власності акціонерів досліджувалися у колективних працях: під ред. Шевченко ЯМ., під ред. Дзери О.В., Кузнецової Н.С.. Не втрачають своєї актуальності і наукові дослідження класиків цивілістичної науки: Агарпова М.М., Шершеневича Г.Ф. та інші.

Раніше, до прийняття Закону України «Про акціонерні товариства», Закону України «Про господарські товариства» регулював окремі питання

діяльності акціонерного товариства, здебільшого, які пов'язані з емісією акцій. Постає гостра проблема в розробці і прийнятті єдиного кодифікованого нормативного акта, який би комплексно регулював діяльність акціонерного товариства.

Правовий статус акціонерних товариств охоплює питання, пов'язані з їхнім створенням, взаємовідносинами між засновниками, функціонуванням та компетенцією органів управління, правами акціонерів щодо управління справами акціонерного товариства та правами на одержання дивідендів, правами власності на акції, емісією акцій та їхнім обігом на фондовому ринку.

Відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства», Акціонерне товариство - господарське товариство, статутний капітал якого поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими посвідчуються акціями.

Акціонерне товариство не відповідає за зобов'язаннями акціонерів. До товариства та його органів не можуть застосовуватися будь-які санкції, що обмежують їх права, у разі вчинення акціонерами протиправних дій.

Акціонери не відповідають за зобов'язаннями товариства і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, тільки в межах належних їм акцій.

Для порівняння, Закон «Про акціонерні товариства» ФРН акціонерними визнає товариства, які наділені власною правосуб'єктністю. За зобов'язаннями товариства перед кредиторами відповідає лише майно товариства. Акціонерне товариство має розбитий на акції основний капітал. Закон «Про торгові товариства» Франції визначає акціонерне товариство як товариство, капітал якого розбитий на акції і яке засновується учасниками, що відповідають за збитки в межах їхніх вкладів. Кількість учасників не може бути менше ніж сім осіб.

Проблемні питання діяльності акціонерних товариств можна об'єднати у два умовні блоки: проблеми застосування законодавства про акціонерні товариства в умовах колізії норм різних нормативно - правових актів; проблеми, які стосуються корпоративних інтересів акціонерів, у тому числі держави-акціонера.

1. Проблеми застосування законодавства про акціонерні товариства в умовах колізії різних нормативно -правових актів. У загальних рисах ця проблема має місце при вирішенні питання — застосування норм яких нормативних актів має відбуватися при вирішенні спорів з приводу діяльності акціонерних товариств. Через те, що Цивільний та Господарський кодекси і Закон України «Про господарські товариства» не відповідають один одному та співвідносяться як загальна і спеціальна норми, то окремі юристи вважають, що слід застосовувати норми Закону «Про акціонерні товариства», згідно із правилами переваги спеціальної норми над загальною.

2. Проблеми, які стосуються корпоративних інтересів акціонерів, у тому числі держави-акціонера.

- Врегулювання питань виплати дивідендів. Численні порушення права міноритарного акціонера на участь у розподілі прибутку товариства, є одним із ключових факторів зниження привабливості

виникають конфлікти, пов'язані з неприйняттям загальними зборами рішення про виплату дивідендів, невиклату вже нарахованих дивідендів, затягування строків виплати дивідендів окремим категоріям акціонерів, виплаті дивідендів продукцією, яка виробляється товариством тощо.

- Розширення кола питань, які віднесені до виключної (виняткової) компетенції загальних зборів, зокрема, питання викупу товариством власних акцій, укладання правочинів на суму, що перевищує 50% вартості активів товариства.

- Посилення ролі наглядової ради та забезпечення участі у ній представників різних груп акціонерів — на практиці із прийняттям Господарського та Цивільного кодексів існує складність обрання та відкликання виконавчого органу акціонерного товариства. До прийняття Цивільного та Господарського кодексів існував ефективний механізм, відповідно до якого статут товариства міг містити норму щодо можливості обрання та відкликання його виконавчого органу спостережною радою акціонерного товариства.

Дискусійними та такими, що не відповідають вимогам підприємництва та розвитку ринкових відносин, виглядають і положення Закону щодо обмежень права власників вільно розпоряджатися належними їм акціями (вільно продавати їх), а осіб, що мають кошти, вільно їх придбати.

Отже, з вищевказаного можна зробити висновок, що навіть врегулювання державою за допомогою нормативно - правових актів важливих питань стосовно діяльності акціонерних товариств, існує досить багато питань які потребують безпосереднього і швидкого врегулювання, а також створення більш дієвого механізму контролю та нагляду за діяльністю акціонерних товариств. Тож потрібно вивчати усі існуючі проблеми які існують у даній сфері, розробляти новий та удосконалювати уже існуючий механізм контролю та врегулювання.